

Әлеуметтік-еңбек қатынастары

Біз адамдардың амандығын қамтамасыз ету үшін жұмыскерлердің еңбек жағдайларын, қауіпсіздік шараларын және басқа да әлеуметтік аспектілерді үнемі жақсартып тұруға ұмтыламыз.

Ұжымдық
шарттармен
қамтылған
жұмыскерлердің үлесі

97%

Өндірістік персонал
арасындағы кәсіподақ
мүшелерінің үлесі

84%

-дан
астам

Өндірістік мақсаттар мен әлеуметтік басымдықтар арасындағы теңгерімді біз бар аймақтардағы басты міндеттердің бірі деп санаймыз. Барлық қоржындық компанияларда жүйелі түрде социологиялық зерттеулер және түзету шараларын әзірлеу жүйелі түрде жүргізілуде. **GRI 3-3**

Жұмыскерлердің ажырамас құқықтары бірлесу бостандығы құқығын, еңбек ұжымдарының мүдделерін қорғау үшін кәсіподақтарға бірігу құқығын қамтиды. Біз осы құқықты толығымен қолдаймыз және осы институционалдық құрылымды дамытуға қолайлы жағдай жасаймыз. **GRI 407-1**

Біздің жақсы жақтарымыздың бірі – ортақ корпоративтік құндылықтарға бағытталған білікті және құзыретті кадрлардың болуы. Бұл ретте, еліміздің басым бөлігінде болуымызды және Қазақстанның өңірлік дамуының әртүрлі деңгейлерін есепке ала отырып, қоржындық компаниялардың да, мердігерлердің де ұжымдарында әлеуметтік мәселелер туындап тұрады. Кәсіподақтар диалог алаңының жақсы үлгісі болып табылады, бұл әлемдік тәжірибемен расталады. Ұжымдық шарттармен қамтылған жұмыскерлердің үлесі Қор жұмыскерлерінің жалпы санының 97%-ын құрайды. **GRI 2-24 GRI 407-1 GRI 2-30 SASB**

Әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттеу және әлеуметтік әріптестікті дамыту Қордың Компаниялар тобындағы Әлеуметтік өзара ықпалдастық және коммуникация орталығы (бұдан әрі – ӘӨЫКО) арқылы жүзеге асырылады. Дағдарыс жағдайлары және дағдарысқа қарсы іс-шараларды ұйымдастырған кезде Қор бөлімшелері мен қоржындық компаниялардың өзара іс-қимылын үйлестіру үшін 2021 жылдан бастап Қордың Жедел штабы жұмыс істеуде. Есепті кезең ішінде Жедел штабтың 5 отырысы өткізілді.

Біз еңбек ұжымдарындағы моральдық-психологиялық ахуалға мониторинг жүргізіп тұрамыз. Еңбек жағдайларын жақсарту, еңбек дауларын болдырмау жұмыстары жүргізілуде. ӘӨЫКО жанында 5 байланыс арнасы (электрондық пошта, телефон, Whatsapp мессенджері, веб-сайт) арқылы еңбек ұжымдарындағы әлеуметтік шиеленістің туындау алғышарттары немесе фактілері туралы жедел деректерді жинауды және талдауды 24/7 режимінде жүзеге асыратын Әлеуметтік тұрақтылық мониторингі орталығы жұмыс істейді. 2023 жылдың сәуірінен бастап жаңа бесінші байланыс арнасы іске қосылды – өтініш берушіні <https://nysana.cscckz/website> сайтына бағыттайтын QR-код. QR-кодтар Қор Тобындағы кәсіпорындарда орналастырылған, бұл жұмыскерлерге жанжалды жағдайларды тезірек шешуге, сұрақтарға жауап алуға және естілуге мүмкіндік береді.

Қорда Әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі кешенді жоспар бекітілді. Әлеуметтік тұрақтылықтың интерактивті картасы жүйесі Қордың Компаниялар тобының кәсіпорындарындағы жағдайды нақты уақыт режимінде бақылауға мүмкіндік береді (периметрде 12 қоржындық компания, 230 мыңнан астам адам).

2013 жылдан бастап Қордың Компаниялар тобында Samruk Research Services Әлеуметтік тұрақтылық деңгейіне зерттеу жүргізілуде, бұл бүкіл Қазақстан бойынша өндірістік ұжымдардың әлеуметтік-еңбек қатынастарындағы проблемалық аймақтарды диагностикалауға және алдын алу шараларын уақтылы қолдануға мүмкіндік береді.

2023 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША ҚОР КОМПАНИЯЛАР ТОБЫНДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК ТҰРАҚТЫЛЫҚ ДЕҢГЕЙІ ҚАНАҒАТТАНАРЛЫҚ – SRS ЖАЛПЫ КӨРСЕТКІШІ 70%-ДЫ ҚҰРАП, 2022 ЖЫЛДАН БЕРІ ӨЗГЕРІССІЗ ҚАЛДЫ (72 МЫҢНАН АСТАМ РЕСПОНДЕНТТІ ҚАМТУ). ЗЕРТТЕУ СМС-ТАРАТУ (ОНЛАЙН-САУАЛНАМА) ЖӘНЕ ТЕЛЕФОНДЫҚ САУАЛНАМА АРҚЫЛЫ ЖҮРГІЗІЛДІ.

Қор Тобының компанияларындағы өндірістік жұмыскерлер құрамының 84%-дан астамы кәсіподақ мүшелері болып табылады. Ұжымдық шарттар аясында жұмыскерлер мен олардың отбасы мүшелеріне әлеуметтік жеңілдіктердің 20-дан астам түрі ескерілген, олардың тізімі кеңейтіліп тұратын болады.

Алты жылдан астам уақыт бойы біздің «Кәсіподақ белсенділерінің корпоративтік мектебі» атты кешенді білім беру жобамыз жаңа формациядағы кәсіби кәсіподақ жұмыскерлерін тәрбиелеп келуде. Оқу бағдарламасында ерекше назар жанжалдарды басқару, медиация, тиімді қарым-қатынас психологиясы, ұжымдық шартты қалыптастыру сияқты мәселелерге аударылады. Кәсіподақ құру мен ұжымдық шартты қалыптастырудың қадамдық алгоритміне көп көңіл бөлінеді. Белсенділер мектебінде тыңдаушыларға дау-дамайлардың салдарын шешуге емес, оларды бол-

дырмауға үйретеді. Мектеп бағдарламасы еңбек құқығы, ұжымдық келіссөздер жүргізу және кәсіподақ ұйымдастыру сияқты бүгінгі таңда сұранысқа ие дағдыларға үйретуді қамтиды.

2023 жылы Алматыда маусым айында және Шымкентте желтоқсан айында 300-ден астам қатысушыны қамтыған Қор компаниялар Тобының кәсіподақ белсенділерінің, медиаторларының және Омбудсмендерінің 2 форумы өткізілді.

Бітістіру институттарының рөлін ілгерілету және күшейту, соның ішінде кәсіподақтарды оқыту және медиаторлардың меншікті пулын құру бойынша жұмыс жалғасатын болады.

Жанжалдар мен дауларды соттың істі қарауына апармай шешудің баламалы тәсілдерін ілгерілету мақсатында 2022 жылдан бастап «Медиаторлар пулы» арнайы медиация курсы ұйымдастырылуда.

70%

Қор компаниялары
Тобындағы әлеуметтік
тұрақтылық деңгейіне
сауалнамаға қатысатын
жұмыскерлердің
қанағаттанушылығын
бағалау нәтижелері

2023 ЖЫЛЫ 63 МЕДИАТОР МЕДИАЦИЯ БОЙЫНША БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ КУРСЫНАН ӨТСЕ, ТАҒЫ 4 МЕДИАТОР ТҮРЛІ ҚОРЖЫНДЫҚ КОМПАНИЯЛАРДА МЕДИАЦИЯ БОЙЫНША БАСТАПҚЫ БАЗАЛЫҚ КУРСТАН ӨТТІ.

GRI 2-24

ӘӨЫКО-да 160-тан астам маман оқытылды. Олардың барлығы сертификаттарының болуы арқасында Медиаторлардың Республикалық тіркеліміне енгізілген, және өндірістік жұмыскерлер құрамы мен компания басшылығы арасындағы келіссөздерге ресми түрде бітістірушілер ретінде қатысу құқығына ие. ӘӨЫКО құрайтын медиаторлар пулының қызмет тізімі қайшылықтарды жеңудің оннан астам табысты жағдайды қамтиды.

Қолданылып жатқан шаралардың арқасында туындайтын еңбек даулары медиация әдістерінің пайдаланылуымен Қор Компаниялары тобының жергілікті кәсіподақ ұйымдарын тарта отырып және әділет органдарына жүгіну арқылы құқықтық өріс аясында шешілуде.

Тағы бір бағыт – Қор Компаниялар тобында IR (Industrial relations – өндірістік қатынастар) әдістерін енгізу, – өндірістегі әлеуметтік-тұрмыстық жағдай деңгейін арттыруға мүмкіндік береді. 2022 жылы Қор Компаниялары тобында IR-ді дамытудың бірыңғай тәсілдерін және орталықтандырылған реттеуді қамтамасыз етуге арналған Корпоративтік стандарт бекітілді.

2023 жылы әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларды зерделеу бойынша IR-скрининг нәтижелері бойынша «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар Тобы бойынша санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылық саласындағы 43 602 сәйкессіздік анықталды. Бір кәсіпорынға шаққандағы санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылық саласындағы сәйкессіздіктердің орташа саны 221-ді құрайды. Қор Тобының өндірістік жұмыскерлер құрамын базалық әлеуметтік-тұрмыстық жағдайлармен қамтамасыз ету деңгейі 54%-ды құрайды. Еңбек жағдайларын қамтамасыз ету мақсатында IR-скринингтерді талдау нәтижелері бойынша Әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларды жақсарту жөніндегі іс-шаралар жоспарлары әзірленді. Қор Тобы бойынша 2024 жылдың соңына дейін I-II деңгейлі сәйкессіздіктерді (19 537) жою қажет, қазіргі таңда 5 664 сәйкессіздік жойылды.

Есепті жылы Қор компаниялары Тобының IR-маманда-

рын оқыту бағдарламасы аяқталды. Бес айдың ішінде жұмыскерлер өндірістік қатынастар саласында тәжірибелік дағдыларды жетілдіре ала білді және жаңа жұмыскерлер үшін кіріспе курсын әзірледі. Бес модуль бойы бағдарламаға қатысушылар еңбек жанжалдары мен олардың өндірісте пайда болу себептерін, өндірістік қатынастар психологиясының негіздерін, санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылықты, жеке тиімділікті, GR-ді және т.б. зерттеді. Сонымен қатар, олар «Нысана» байланыс орталығы тіркеген нақты жағдайлардың ықтимал шешімдерін ұсынды. Бағдарлама қорытындысы бойынша ӘӨЫКО оқудан өткендерге сертификаттар, сонымен қатар марапаттау рәсімінде үздік командаларға бағалы сыйлықтар табыс етті.

«Естуші мемлекет» тұжырымдамасын жүзеге асыру аясында, сондай-ақ азаматтық қоғамның мүдделері мен қоғамдық пікірді есепке алу мақсатында, кең ауқымды мәселелерді талқылау үшін біз рөлі кейіннен арта түсетін Қоғамдық кеңес құрдық. Мысалы, 2023 жылы Астанада Қоғамдық кеңестің отырысы өтіп, онда кәсіпорындардағы әлеуметтік тұрақтылықты нығайтуға қатысты іс-шаралардың қорытындылары мен Корпоративтік омбудсмендер институтының қызметі талқыланды. Әлеуметтік тұрақтылық деңгейін анықтау әдіснамасына өзгерістер енгізілді. Бұдан былай Компаниялар тобында зерттеулер әр жарты жыл сайын жүргізіледі. Жаңа әдіснамада жанжалдарға әкеліп соқтырмас бұрын проблемалық аймақтарды ашатын, яғни әлеуметтік толқулардың алдын алатын мәселелер ескерілген.

Дамудың кейінгі бағыттары:

- қоржындық компаниялардың және олардың филиалдарының HR-үдерістеріне аудит жүргізу;
- еліктіргендікті және «Samruk Research Services»-ті зерттеуді жыл сайын жүргізу және жұмыскерлерді тарту деңгейін арттыру бойынша іс-шараларды әзірлеу;
- қоржындық компаниялар мен олардың филиалдарына IR аудитін жүргізу.